

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő. Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr, harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

Tartalom. A „Zsinati Értesítő“ ügyében. — Az 1791. évi XXVI. törvénycikk százados emlékünnepe. Csiky Lajos. — Szánalmas felsülés. Joó István. — Szerény vélemény arra nézve, hogy az ev. ref. egyház lelkészei mennyiben vehetik igénybe helyzetök javítására az állam segélyét? M. A. — Közügyeink. Az udvarii ev. ref. iskola megnyitásának örömnepélye 1891. nov. 8-án. — Nekrológ. Tóth Miklós. Oláh Józseftől. — Irodalom. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

A „Zsinati Értesítő“ ügyében.

Lapunk mellékletében a zsinat megnyitásával megjelenő „Zsinati Értesítő“-re vonatkozólag a következőkben kívánunk tájékoztatást nyújtani t. olvasóinknak.

Értesítönket hű tükörévé óhajtván tenni a zsinati eseményeknek, közelebbi összeköttetésbe léptünk több jeles és tekintélyes zsinati képviselővel, s ígéretüket bírjuk, hogy Lapunkat közleményükkel igen gyakran meg fogják örvendeztetni. A heves-nagykunsági egyházmegye egyik képviselője, Győry Lajos kenderesi lelkész, egyházmegyei főjegyző barátom volt szíves elvállalni a rendes tudósító szerepét. A rendes tudósításon kívül a zsinati tanácskozás tárgyát képező kérdésekre vonatkozó eszmecsere előtt Lapunk mindenkor nyitva áll. Ez által hozzá akarunk járulni az eszmék tisztázásához, alkalmat akarunk adni, hogy a közvélemény nyilatkozzék, még pedig nem csak a zsinati atyák, de azok részéről is, kik a tanácskozásokban személyesen részt nem vehetnek. Adni fogunk a rendes tudósítások mellett zsinati leveleket, apróbb zsinati híreket, ujdonságokat is, egyszerűen jól élvezhető olvasmányt óhajtván t. olvasóink kezébe adni.

Előre látjuk, hogy nem szorítkozhatunk mindenkor a „Zsinati Értesítő“ kiadásával fölapunk heti számaihoz, hanem a körülményekhez képest hetenként

kétszer is meg fog az néha jelenni. Nem riadunk vissza az áldozathozataltól sem, csak hogy t. olvasóink igényeit minél nagyobb mértékben kielégíthessük. Ez alkalommal is kérjük tehát olvasóink szívességét Lapunk e vállalatának támogatására. Értesítönket a zsinat bevégeztéig Lapunk minden olvasójának küldvén, teljesen reméljük, hogy a nagyon csekély összegben, 1 frtban megállapított előfizetési díjat a netalán még hátrálékban levő rendes előfizetési díjjal együtt szívesek lesznek kiadó hivatalunkhoz mielőbb beküldeni.

Debreczen, 1891. nov. 28.

Csiky Lajos,
felelős szerkesztő.

Az 1791. évi XXVI. törvénycikk százados emlékünnepe.

Folyó hó 29-én, tehát holnap ünnepeit meg egyetemes magyar reformált egyházunk a vallás szabad gyakorlásáról szóló 1791. évi XXVI-ik t. cz. százados emlékünnepe, egyházunk minden templomában alkalmi beszéd tartatván ez alkalommal.

Méltó dolog, hogy lapunk is megállapodjék egy perczre e történeti mozzanatokban gazdag emlékünnepe, s visszatekintve a multa, adjon hálát az Istennek, ki az idők folyamában mindinkább kiterjeszté kegyelme szárnyait hazánk, egyházunk fölött, úgy hogy ma a multnak szenvedései csak mint régi idők rég elenyészett álma borongnak lelki szemeink előtt.

Főlelevenítek emlékezetünkben Bocskaynak, Bethlennek és Rákóczynek nagy alakjait, s fölnyitva a történelem könyvének lapjait, nehéz küzdelmek, vonagló vívódások eredményét látjuk letéve a bécsi, a nikolsburgi és a linczi békekötésekben. Majd a pozsonyi vértörvényszék bántó emlékei sötétlenek előttünk, s a nápolyi gályák ma-

gyar prot. lelkészekből és tanítókból álló rabjainak lánczcsörgése jut el a régi időkbeli füleinkbe. És ismét a szatmári béke, majd a károlyi rendelet emlékei tolnak elénk, s fájva látjuk, hogy az a vallásszabadság, melyet főként a bécsi békekötés biztosított hazánk prot. egyházainak, írott malaszt volt pusztán, s III. Károly s Mária Terézia hosszú uralkodásuk alatt teljesen törvényen kívül helyeztetve, a babyloniai fogság minden keserveit élte át hazánk prot. egyeteme.

Majd feltűnik emlékezetünkben II. József császár nemes alakja, ki „türelmi parancsolat“-ával jobb és szebb jelent és jövőt látszott hazai prot. egyházunknak biztosítani. Oda súlyodt tehát már hazánkban a protestantismus, holott régebben, Pázmány kora előtt alig három róm. kath. főúri család volt található e hazában, oda súlyodt, hogy örülnie kellett az alkotmányos eljárás teljes kizárásával kiadott azon rendeletnek is, mely őt, a szabad hazának szabad fiaikat adó vallás-erkölcsi testületet, csak eltűrtnek nyilvánította ki.

II. Leopold, e nemes gondolkodású, felvilágosodott császár és király két évre terjedő rövid uralkodása alatt derült aztán a hazai protestantismusra új fény, új élet hajnala. Az uralkodása alatt 1791-ben, az országos karok és rendek által hozott s általa megerősített XXVI-ik t. cz., melynek százados emlékéről holnap prédikálunk, törvényhozásilag kimondta ismét a vallás szabad gyakorlásának főnséges elvét. Ott látjuk ez országgyűlésen róm. kath. főuraink között, mint a vallásszabadság előharczóit, Gróf Batthyány Alajost, Gróf Zichy Károlyt, Ürményi Józsefet, Gróf Forgách Miklóst, Gróf Haller Józsefet, Splényi Józsefet és másokat. Mint olvassuk, 543 világi főúr és képviselő közül 459 a protestánsok, 84 pedig a r. kath. papok mellett foglalt állást.

Nincs szándékunkban e törvényczikk részletes ismertetésébe bemenni, sem nem akarjuk szemünket behunyni, hogy meg ne lássuk, mi abban, a mi ki nem elégítő, a mi szellemére a bécsi békekötés cikkelyei mögött áll. Tudjuk azt is, hogy szabadelvűbb intézményeiben a nagy francia forradalom szellője fúvall felénk, de más oldalról nem fejlejtkezhetünk el azon tényről sem, hogy óriási előhaladást mutat az a törvény az előző évtizedek nyomorúságos viszonyaihoz képest, s előlépcsőül szolgál ahhoz, hogy e század folyamán meghozassanak a még sokkal tisztább, emelkedettebb szellemet lehellő 1844. III.; az 1848. XX.; s végre mindezek betetőzéséül az 1868. LIII. t. cikkek, mely utóbbi egy oly eszmét létesített és tett örvendtes valósággá, melyről a mult század hitvallói csak álmodozni sem mertek: a hazai törvényesen bevett ker. felekezetek jogviszonosságát.

Bizony méltó hálát adhatunk mi a mi Istenünknek ama nagy kegyelméért, melylyel oly sokat üldözött, oly

sokat szenvedett magyar prot. egyházunk ügyét kzeibe vette. Óriási az a haladás, melyet egyházunk egy század leforgása alatt tett, mikor ma már szabadon hirdethetjük a drága evangéliomot, s lehullott rólunk mind az a nyög, mind az a bilines is, melyet az egy száz év előtti törvény kénytelen volt fenahagyni kezeinken.

Áldassék a mi egyházunk Főpapja és Fejedelme! Zengjünk dicséretet az ő áldott nevének, s szenteljünk holnap, a lelkiösmereti szabadság eme nagy vasárnapján, szenteljünk nevének vidám örömnünet!

Csiky Lajos.

Szánalmas felsülés.

A „Debreczeni Protestáns Lap“ tisztelt olvasó közönsége bizonyára még emlékezik az én czikkeimre, melyekben „Felső-tiszaparti“ álnevű lovagnak a tiszántúli ev. ref. egyházkerület, s különösen ennek alföldi részei ellen intézett támadásait és rút vádjait utasítottam vissza. — Azt hívéim, hogy az álnevű lovag jobb észre tért, belátván szégyenletes tévedéseit, s íme a lovag úr levette álköntösét, saját neve alatt jelenik meg az „Egyetértés“ f. évi nov. 20-iki számában „A hatodik ev. református egyházkerület“ című czikk alatt mint Gyöngyösi László, ki most az Egyetértésben ugyanazon modorban, mindazon badarságokat, hamis ráfogásokat ismétli, melyekkel a nyáron egyházkerületünket a hazai református, illetve protestáns közönség előtt igyekezett, mint Felső-tiszaparti befeketíteni, önfeledten sértegetni. Két különböző egyén ilyen egyező írmódban s ízléstelenséggel nem is írhat. Tehát Gyöngyösi László máramaros szigeti ev. ref. gymnasiumi tanár úr tetszeleg azon szerepben, hogy a tiszántúli ref. egyházkerületet ország-világ előtt meghurezolja! Gyönyörű feladatra vállalkozott a tanár úr! Csak előre! Még sokra viheti, ha így halad.

Igen, ez a tanár nagyon sokra viheti egy bizonyos irányban. A pesti Protestáns Lapban a nyáron írt czikkeiben csak a megtörtént tényeket ferdítgette el, csak a multakért rágalmazott, most már, hogy a hatodik egyházkerület felállításának szükségét bizonyítgassa, nem elégszik meg hibás adatok felmelegítésével, hanem már jövendő is, s a mit gyűlölködve és rosszhiszeműleg feltételez a tiszántúli ev. ref. egyházkerület vezérlő férfairól, azt az „Egyetértés“ nagy közönségének mint okvetlenül bekövetkezendő eseményt adja elő. Ignótos fallit, notis est derisui. Nevetségessé lett és felsült.

Felsült igenis, mert azt jövendőlte, hogy „Révész Bálint“ váratlan halálával a püspöki szék megüresedvén, az alföldi párt bizonyára azon lesz, hogy a püspökválasztás a zsinat után történjék meg, a mikor a lélekszám szerint való törvény erejénél fogva (értsd, ha a nagyobb egyházközségek népességök arányában, — a megállapítandó kulcs szerint, — több szavazattal fognak bírni) a maga ínye szerint választhat püspököt, a felvidék pedig a zsinat előtt szeretne püspököt tenni, a mikor még az egyházközségenként való szavazás (?) érvényben lesz. Ebből újra elkeseredett vita fejlődik ki majd az egyházkerületi gyűlésen . . .” És mi történt a nov. 18-án tartott gyűlésen? Vitába, harcba keveredtek az Alföld és Felföld levendéi? Paizsok döngtek, sisakok hulltak a dülő csatában?! A legbékésebben folyt le a gyűlés. A püspökválasztás tárgyában

minden vita nélkül hozott az a határozat, hogy a szavazatok az 1892-ik év január 10-ig kell beadni. — Nem szándékozom Gyöngyösi László cikkével tüzetesen foglalkozni; hiszen ha azt akarnám tenni, úgy ismételnem kellene mindazokat, melyeket ellene „Felső-tiszaparti“ korában elmondottam. — Erre azonban nincs kedvem; az olvasó közönséget sem akarom untatni, de Gyöngyösi László úr nem is az a komoly jóakarató ember, a ki megérdemelné, hogy cikkével még egyszer tüzetesen foglalkozzunk. Ő nem az igazságot keresi s nem is azt akarja világ elé tárni. Ő kettőt akar, t. i. a tiszántúli egyházkerületet rossz hírbe keverni, meggyalázni, s aztán minden áron egy hatodik egyházkerület alkotásába hírlapi dolgozatával tényezőleg befolyt. Az első el nem érheti, mert olyan magasan és méltóságosan áll az Gyöngyösi úr vádjai felett; a másodikat nem láthatja megvalósulni, mert a zsinati atyák bölcsesége nem egyes ember vagy városka vágyaitól, hanem az egész magyar ref. egyház jól felfogott érdekeitől vezetettve fog dönteni, ha a hatodik egyházkerület ügye napirendre tűzetik valaha, mert jelenleg még attól is távol áll, hogy az egyházkerületi közgyűlés foglalkozzék vele.

Végre jóakarattal arra figyelmeztetem az ifjú tanár urat, hogy mielőtt ilyen nagy kérdés vitatásába fog, s hírlapi előharczasként jó ügyhöz méltó lelkesedéssel küzd, tanulmányozza a kérdést, szerezzé be az adatokat, különben nem lehet tiszta ítélete s nem lehet ment a tévedésektől és igaztalanságoktól.

Az Egyetértésben megjelent cikket is elhamarkodva írta, ezt mutatják az oly hibák, melyeket az Egyházi Névtár megtekintése után könnyen elkerülhetett volna; de gondolkodják is többet az oly tárgyról, melyért lelkesedik; a felületesség még a barátokat is disgustálja. Lássa, ilyen felületes volt az az állítása is, hogy a „Felföld“ már a zsinat összeülése előtt akar püspököt választani. Hiszen a Felföld komoly férfiai közt nem lehet oly rövidlátó, a ki hihetné, hogy a november 18-ikán tartott egyházkerületi közgyűléstől a decz. 5-én összeülő zsinatig a tiszántúli ref. egyházkerület 557 egyházában a püspökválasztás végrehajthatassék; hát még ha kétszer is kell szavazni?! Olyan egyszerű dolog az, hogy egy kis gondolkodással Gyöngyösi úr beláthatta volna, s nem csinálta volna a semmiért azt a nagy szélmalom-harczot, s nem lett volna oly szárnalmas a felszólása.

Joó István.

Szerény vélemény arra nézve, hogy az ev. ref. egyház lelkészei mennyiben vehetik igénybe helyzetök javítására az állam segélyét?

Néhány nap már, s küszöbén állunk egy újabb törvényhozó zsinatnak. Ezért van talán, hogy most nagyobb mértékben, mint egyébkor, felszínre kerülnek az egyházra nézve életbe vágó kérdések, s az egyházi lapokban megvitatás tárgyává tételnek. Ez jól is van így. Adja elő, hozza fel mindenki, a mit jónak és üdvösnek tart; ha az eszme nem állja is ki a tűzpróbát a nyilvánosság ítélőszéke előtt, mégis becsülést szerez, ha az egyház sorsa iránti élénk érdeklődés sugalta azt. Ez indít engem is, hogy egy oly tárgyhöz, mely e becses lap hasábjain már több ízben, legközelebb pedig a 40-ik számban felszínre hozott, hozzá szóljak.

Az egyház sorsa iránt érdeklődők s annak bajain kész szívvel segíteni törekvők lelkében önkénytelenül is felmerül egyházaink nagy részének szegénysége, csekély jövedelmű egyházi hivatalnokaink szűkölködése. Komoly gondolkozók előtt ez oly bajnak tűnik fel, melyen első helyen segíteni kell.

Sokan úgy vélik, hogy e bajon az államkormány anyagi támogatásával lehet és kell segíteni. Voltak e tárgyat illetőleg gyűléskezések, melyeken ez eszme komoly megbeszélés tárgyává tételnek. A lelkészi kar tekintélyes része azon véleményben volt nem régen, van talán még most is, hogy nekünk követelnünk kell az 1848-iki XX. r. cikk végrehajtását, mely szerint a bevett vallásfelekezetek szükségletei az állampénztárból fedeztetnének. Ily szellemben írt e becses lap 40-ik számában L. M. lelkésztársam, s felhozta azon eszmét, hogy a lelkészi jövedelmek a városi drágább élelmezési viszonyok számításba vételével egyenlősíttessének, minden lelkész legalább 500 frt törzsfizetést kapjon a stólán s más járulékokon kívül. Számítása szerint az állampénztár által nyújtandó évi 1 millió frt épen elegendő lenne, hogy ez keresztülvitessék, s a szegény ref. lelkészek helyzete tűrhetővé tétessék.

Mellőzni kívánom itt a kérdés politikai oldalát; annyit azonban nyilvánítani kívánok, hogy országos közállapotainkat, nemzetünk helyzetét csak a haza határain belül, a felekezetek egymáshoz való viszonyait tekintetbe véve, az 1848-iki XX. t. cikk ama rendelkezését nehezen tartom keresztülvihetőnek. Ennek következetes keresztülvitele a katolikus és más hazai felekezetek dús jövedelmű egyházi javainak secularisatióját is előtérbe hozná, a mi viszont a hazai közállapotok nagyobb mérvű felzavarodását eredményezhetné. Kérdem, van-e erre szükség, ama mindnyájunk által hön szeretett közanyának számos egyéb bajai mellett?

Az állampénztár által nyújtandó évi 1 millió frt sem oly csekély összeg, hogy annak az évi költségelőirányzatba felvétele könnyen keresztülvihető volna, a midőn a honfiak legnagyobb részének legfőbb törekvése az államháztartás egyensúlyának helyreállítására volt évek óta irányozva, s midőn az évek küzdelmei után helyreállított, a minden oldalról támasztott sokféle igények miatt alig fenntartható.

Kérdésbe tehetjük másrészt, hogy ha a hazai ref. lelkészi kar részére 1 millió frt segélyt igénylünk az államtól, mennyit kell még annak adnia egyéb culturalis céljainkra, s mennyit kellene adnia más hazai felekezetek lelkészei részére a lélekszám arányában? Vajjon minő képe lenne a magyarhoni reformált egyháznak azon esetben, ha, a mitől Isten óvjon, a haza alkotmánya felfüggesztetnék, s nekünk szegény magyar ref. lelkészeknek existenciánk az állampénztárból az abszolút hatalom által kiűtendő pénzfizetéstől tételnek függővé? Vajjon ez esetben teljesíthetné-e sikeresen magyar reformált egyházunk azon hivatást, melyet a hazai közmívelődés terén évszázadok óta betöltött, melyről jövőben sem szabad megfeledkeznie?

De ha a politikai viszonyok jelen állapotukban változatlanul maradnának is, nem szabad felednünk, hogy prot. egyházunk életével az önkormányzat teljesen összeforrt, azt emez nélkül képzelnünk sem lehet. Vajjon ha az állam ily nagymérvű segélyezést nyújtana egyházunknak, nem követelne-e viszont egy vagy más czímen nagyobb befolyást önkormányzati ügyeinkbe?

Nyir-Bogát.

M. A.

(Vége köv.)

Közügyeink.

Az udvarii ev. reform. iskola megnyitásának örömmünnepe 1891. november 8-án.

(Vége.)

Óvári Szeőke Barna egyházközségi főgondnok beszéde.

Mélyen tisztelt Közönség!

Az előrehaladott független gazdag nemzetek jelenlegi hatalmas állásukat nemesak velők született bátorságuknak, harszóképességöknek és harszi szerencsésjöknek köszönhetik, hanem legfőbbképen azon szellemi felsőbbbségnek, melyet az erkölcsi nevelés és kitűnő iskolázottság által népeik elértek. Általános a hit, hogy az 1870-ik évi német-francia háborúban a németek győzelmét annak köszönhetik, hogy katonáik általában a francziákénál sokkal intelligensebbek valának, — s azt a németek hosszú fáradsággal, — a jól szervezett elemi és középiskoláik által érték el.

A nevelésnek alapját már az elemi iskolánál kell kezdeni, s ha a gyermek itt az erkölcsi nevelésben kellő alapot nyer, a további tanulás kevesebb nehézségekbe ütközik, mint ellenesetben.

Midőn mi, e kicsiny protestáns hitközség előjárói, ez új iskolának áldozatok árán leendő felépítésére határoztuk el magunkat, nemesak az lebegett szemünk előtt, hogy az elavult, egészségtelen épület helyett gyermekeink és unokáink számára egy modernebb és egészségesebb helyet teremtsünk, hanem hogy itt a jó erkölcsöket, a tudományt, — melynek közös tulajdonnak kell lenni, — nemzetünk fiaival megkedveltessük, s így drága hazánknak oly fiaikat és honleányokat neveljünk, kik a tudás által egy fővel magasabban álljanak a tudatlanoknál, s tudják megbeesülni azt a szellemi vagyont, mit ez iskolában szereztek, tudják szeretni azt a földet, melyet hazájuknak vallanak, s tudjanak nemzetökért, az imádott hazáért nemesak élni, hanem, ha kell, meghalni is.

Midőn ez iskolát új rendeltetésének átadjuk, kívánjuk, hogy az a szép remény, mit ez intézményünkhöz fűzünk, a fentebb említett szellemben be is teljesüljön.

Ez ünnepélyes perczben pedig Isten segedelmét kérve, kívánom, hogy ti gyermekek, lelketek egész fogékony szeretetével esüggjetez az iskolán. Tanító urat pedig soha el ne hagyja az a nemes ambíció és azon páratlan szép türelem, mely a mellett, hogy a tanítással sok embertársának jót tesz, — egyúttal a hazának derék és jó hazafiakat nevel.

Isten adjon ez iskolának és népeinek boldog jövőt!

* * *

Somogyi István tanító beszéde.

Mélyen tisztelt gyülekezet, és szeretett növendékeim!

Ünnepet, örömmünnepet ül a mi egyházunk, mert megengedte a mindenható Isten, hogy a tudomány új, a mai kor színvonalán álló díszes csarnokot emelhetett. Méltó az öröm, ha felgondoljuk, hogy csak egy pár év előtt hol állottunk és ma hol állunk?! Feleslegesnek tartom rajzolgatni azt a szárandó állapotot, melyben növendékeink nyomorogtak, s egészségüket kockáztatva, hallgatták a tudomány, vallás-erkölcsi-

ség és hazaszeretet ígéit. Mondom, méltó az öröm, mert iskolánk felépítésével s annak — bár erőnkhez képest — nagy áldozatok árán való minta-felszerelésével letettük azon alapot, melyen az egyház, szülők és tanító — közös egyetértésével elérhetjük azt az időt, hogy büszkén tekinthetünk új nemzedékünkre, mely az Isten felelmében s hazánk szeretetében világító fáklyaként fog tündökölni, s példányképül szolgál más. — szerencsétlenebb körülmények közt élő hitrokonaink, — illetve polgártársaink előtt.

Méltó és igazi az öröm, mert ezidőszert egyházmegyénkben egyetlen egyház sem mutathat fel nagyobb szerű alkotást, s a tanügynek nagyobb áldozatot aligha hozott saját filléreiből, mint a mi egyházunk. Méltó az öröm, mert önmegelégedéssel hallhatjuk, hogy az udvari reformátusok iskolája egyházmegyénkben páratlan s utánzásra méltó alkotás.

De ne bízzuk el magunkat, mert még sok, igen sok tennivalónk van, még a haladó kor is újabb meg újabb tennivalókat szab, tűz élénk. Azért engedjék meg, hogy néhány vonásban felmutassam azon eszközöket, melyeknek segítségével minden nemes czél valósulást nyerhet, s mely által minden élénk gördülő nehézségek észrevétlenül elháríthatnak, s a jó, igaz és szép eszméje diadalt nyer.

Egyházunk vezérférfiai! mélyen tisztelt presbyterium, illetve iskolaszék!

Nemes cselekedet s a dícséretet önmagában hordó nemes cselekedet az, mely az önök nevét kis egyházunk történetében halhatatlanná teszi s az utódok szívében megörökíti. Szép volt, — s mindenestre nagylelkűségre vall azon határozat, mely ezen iskola felépítését létrehozta; s elismerésre méltó különösen azon buzgalom, mely ennek létrehozásában tiszt. Hajdu Albert lelkészünk és tek. Óvári Szeőke Barna főgondnokunk részéről hat írt nem ismert.

De még ez nem elég, mondom, nem elég, ha itt megállapodunk, olyannak tűnik fel egyházunk, mint azon szolgál, ki csak azt cselekszi, a mivel tartozik, s így a biblia szavai szerint haszontalan szolgál vagyunk.

Szükség tehát, hogy alkotásunkkal ne elégedjünk meg, hanem mindig azon nemes czél lebegjen előttünk, hogy a tanügy tovafejlődése közönyösség, szűkkeblűség vagy éppen rosszakarattal haladásában ne gátoltassék s virágzásában semmi akadályt ne ismerjen, hanem tovább haladjon s magasra emelkedjék mindnyájunknak dícsékedésére.

Mélyen tisztelt szülők! Az értelmes apának s anyának legdrágább kincse — gyermeke. Annak javáért életét s vagyonát, egyszóval mindenét kockára teszi s feláldozza. De kell is, hogy a gyermek szemefénye legyen szülőinek, hiszen az Isten is annak adja azt, a kit szeret, s a kit különösen meg akar áldani. Azonban sajnos, hogy ezt sokan, de nagyon sokan nem így fogják fel, s hogy még olyan szüle is létezhet a világon, a ki ennek a legdrágább kincsnek, ennek a legnagyobb áldásnak a legnagyobb ellensége, a legnagyobb mértékben rosszakarója. Avagy lehet-e annál gyarlóbb teremtés ezen a földön, a ki gyermekét csak azért nem küldi az iskolába, mert neki szüksége van rá. Köszönöm én azt a segítséget, a mi egy 6—8 éves gyermektől kitélik.

Hiszen más szavukban meg azt mondják, hogy a gyermek semmi hasznot nem hajt a háznál! Igazságuk van, de szükség is, hogy semmi hasznot ne hajtson. Egy gyermek, a ki szüleit és előjáróit tiszteli s magát illendően viseli, az isko-

lába járást szent kötelességének ismeri: az a gyermek minden követelménynek tökéletesen eleget tett.

Sokszor hallható mondás ez is, hogy „ne legyen okosabb az apjánál!” Jámbor együgyűség! Hiszen nem állítom, hogy régebbi időkben képzettség nélkül is könnyebben nem lehetett boldogulni, de mindenesetre a szellemi fensőség mindig előny volt és lesz mindenha. A mai világban senki de senki sem élhet bizonyos fokú szellemi képzettség nélkül, még a legegyszerűbb iparos, vagy épen földműves és napszámos sem. Mai világban az olyan ember, ki iskolába nem járt, egyfelől terhe a földnek, másfelől pedig úgy tűnik fel embertársai előtt, mint az oktalan állat, — azzal a különbséggel, — hogy két lábon jár!

Olyan szülőt is ismerek, a ki azt monlja nagy bölesen: „nem lesz az én fiamból pap!” Elég baj az annak a gyermeknek, hogy olyan szülőkörű az apja! Mai világban számtalan eset fordul elő, hogy a legalacsonyabb származású és sorsú ember gyermeke a legmagasabb pozíciót vívja ki magának kitarító szorgalmával. Az ész hatalma nagy, hanem persze a szüléktől is sok függ!

Tisztelt szülék! Félre tehát minden kislelkűséggel! Az legyen legnagyobb öröme, ha gyermekeiket mind a tanulásban, mind a jó erkölcsben növekedni látják. Igyekezzenek a szülői háznál jó példával járni gyermekeik előtt, mert a gyermekben többet ront egy rossz példa, mint a mennyit javul egy évi iskolázás után. *Hiszen a gyermeki lélek olyan, mint az agyag, melyből mindent lehet alakítani, csak aratatlanság kezét ne rombolják azt a félmunkában, vagy épen a munka kezdetén.*

Kedves növendékeim! Nektek, azt sem tudom, mit mondjak. Hiszen ti mindennap velem vagytok s mindennap halljátok intéseimet. Most tehát csak arra kérek titeket, hogy soha ne feledjétek, hogy mily nagy áldozatot tett ez a szegény kis egyház ti értetek, s felnöve igyekezzetek — ebben a tekintetben — atyáitok példáját követni, hogy egyházunk felvirágozzék!

Mindenekfelett szeressétek kedves hazátokat, mert jól tudjátok ti a költőnek ama mondását: „A nagy világon e kívül, nincsen számodra hely, áldjon vagy verjen sors keze: itt élned, halnod kell!”

A mi pedig csekély személyemet illeti, mint eddig, úgy ezután is azon fogok igyekezni, hogy úgy a tisztelt szülék, mint az egyházi előjáróság megelégedésüket fejezzék ki működésem felett. Igyekezni fogok, hogy szeretett hazámnak s egyházamnak olyan tagokat adhassak át, a kikre felemelt fővel mondhattam, hogy ezek az én tanítványaim voltak.

Mielőtt rövid beszédemet befejezném, Isten áldását kérem az egyház előjáróira, és azt kívánom, hogy minél több üdvös intézkedéssel sietessék a szerény iskola felvirágzását és sokáig éltesse Isten őket kis egyházunk dicsőségére! Éljenek sokáig!

Nekrológ.

Tóth Miklós 1845—1891.

„Nagy vihar volt, letépte tornyunkról a csillagot s az mélyen a földbe fúródott — álmomban“, beszélé egyik tanítótársam, midőn vasárnap délelőtt templomból kijövének. És csakugyan eljött a vihar: templomunk csillagát letépte, egyházunk fejét, a hű lelkipásztort, az athleta termetű — rendki-

vül erős, egészséges férfit már negyednapra — alig egy heti súlyos torokbaj után — sírba dönté. Valóban úgy jött hozzá a halál angyala, mint a vihar, hirtelen s rombolva, a halála előtti perczben is még biztos léptekkel s gyorsan ment szobája ablakát kinyitni, hogy friss levegő bebocsátása által magát a megfulladástól megmenthesse. Hasztalan volt! . . . a másik perczben már mint hulla rogyott össze.

A boldogult Hajdú Nánáson született az 1845-ik évben. Atyja Tóth András tanító volt. Elemi iskoláit s a négy alsó gymnasiumot szülőhelyén végezte, aztán a debreczeni ev. ref. főiskola tanulója lett, s ott is végezte be tanulói pályáját; s nemcsak míg Nánáson tanult szülei felügyelete alatt, de Debreczenben is mindig az első tanulók közt foglalt helyet.

Majd tanulását elvégezvén, egy évet Tur-Kevén mint rektor töltött, aztán káplánkodott felváltva Hajdú-Szoboszlón, Roffon és Ó-Moraviczán. Tisza-Roffon az öreg lelkész elhunytával ő lett rendes lelkészszé megvalasztva, s ez állomását 1873-ik év tavaszán el is foglalta, azóta folytonosan itt működén.

Midőn a boldogult a t.-roffi ev. ref. egyház lelkészi hívatását elfoglalta, az egyházat meglehetősen elhanyagolt s szegény állapotban találta. Az első presbyteri gyűlésen — melyet ő hívott össze — megválasztatását megköszönve, ígéré, hogy az egyház szomorú állapotán segíteni s annak ügyeit rendezni leendő legfőbb törekvése. Ahhoz pedig nagy ügyesség, minden akadályt legyőzni tudó erős akarat kívántatott.

Hivataloskodása első 4—5 évében már annyira megjavult az egyház anyagilag, hogy az egyházi hivatalnokok fizetéseiket — melyet előbb csak nagynehezen s utólagosan tudtak eszközölni — már három havonként s előre felvehették. Ugyanazon időben a már csaknem lakhatatlanná vált lelkészi lak s rendkívül megrongált torony- s templomtetőzet újra építésére fordítá gondját. És már 1878-ban elkészült az új — díszes lelkészi lak, torony s templom új tetővel lettek ellátva, és az addig náddal kerített egyházi udvarok deszkával kerítették körül.

Kevéssel utóbb — alólírott indítványára s felhívására ugyan, de az ő tovább szervezése mellett épült templomunkban új karzat s 8 változatú díszes orgona, később még szép úrasztala is készült. A régi — már csaknem egészen tele levő temetőkert helyett újabb — 10 hold temetőhelynek vétele, szintén a boldogult ernyedetlen szorgalmazásának eredménye.

Az egyház két iskolája már túlnépes volt, évek óta fáradzott annak megszüntetésén az által, hogy még két új iskola állíttassék. Sok nehézség s akadály állott ennek útjába, de végre győzedelmeskedett ez akadályokon is, és a mult 1890-ik évben a régi iskolai épületek két iskolával s két tanítói lakással gyarapodtak, s egyszersmind két új tanítói állomás is szerveztetett.

Nem kevésbé szerette volna keresztülvinni a boldogult, hogy a templomot és az ehhez mintegy tíz méterrel távolabb álló külön épült tornyot — összeépíttethesse, mi által a templom díszesebb s téresebb lenne.

Ime az alkotások, melyek neki, mint a tett emberének, egyházunk történetében fényes nevet biztosítanak.

Boldogult lelkészünk e hó 2-ikán vette először észre, hogy torka fáj, s e baj oly rohamosan nőtt, miszerint 7-ikén jónak látta felmenni Budapestre magát gyógyíttatni. De más-kép volt megírva . . . gyógyulás helyett már 11-ikén hirtelen s egész váratlanul elhunyt. Elhunytát gyászolja szerető neje, öz-

vegy édes anyja, egy szerető nőtestvér s nagyszámú rokonság, kiknek ő reményök s büszkeségük vala. Holttestét Budapest-ről végakarata szerint szülőhelyére, Nánásra szállították, hol nagy részvét mellett 14-ikén délelőtt 10 órakor volt temetése. A temetésen a roffi ev. ref. egyháztanács küldöttség által képviseltette magát, azonban a hiányos vasúti csatlakozás miatt úgy roffi barátai, mint ezen vidéken lakó lelkészársai közül — nt. Madarász Imre úr kivételével — senki sem volt jelen.

Koszorúkat küldtek a család tagjain kívül: „A t.-roffi ev. ref. egyház hű lelképásztorának“, „Borbély Géza — e'nöktársának“, „Madarász Imre — a kedves barátának“, „Szauer Ferencz — a felejthetlen barátának“, a Futó család stb.

A temetési gyászbeszédet a nánási templomban nt. Benkő Lajos úr tartotta, beszédében a lelkészi hivatal magasztosságát fejtegette s aztán meghatóan búcsúztatta el a boldogultat szerető nejétől, a még életben levő özvegy anyától, az egyetlen testvértől, a rokonok — s végre a roffi egyháztól. Közreműködött a temetésen a nánási dalárda is, szepen s meghatóan énekelve a gyászdalokat.

Béke lengjen porain!

Tisza-Roff, 1891. november 18.

Oláh József,

ev. ref. fitanító s orgonista-kántor.

Irodalom.

Az Athenaeum kézi Lexikona. A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szakférfiak közreműködésével szerkeszti Dr. Acsády Ignác, a Magy. Tud. Akadémia levelező tagja. Számos térképpel és műmelléklettel. Budapest. Az Athenaeum irod. és nyomd. r. Társulat kiadása. Egy új irodalmi vállalat ez, melyre főhívjuk olvasóink különös érdeklődését. Az Athenaeum, e hatalmas irod. Társulat új Magyar Lexikont indított meg, mely 40 füzetben fog megjelenni s egy-egy füzet ára 30 kr lesz. Két füzet jelent már meg eddig, melyekből megismerhetjük a vállalat jószágát, megbízhatóságát, bár megvalljuk, hogy azt a szakot, melyet lapunk képvisel: a theológiát, az egyház- és iskolaügyet nem látjuk e kézi Lexikonban oly erősen képviselve, mint a hogy azt látni szeretnők. Egyébiránt a Lexikon nyomdai kiállítása választékos, nagy költséggel és mügonddal készült gyönyörű műlapjaival pedig a legszebb hasonló külföldi munkákkal kiállja az összehasonlítást. A nagy nyolczadrétű alak igen jól van megválasztva, a papír finom, a betűk nem oly kicsinyek, hogy a szemet rontanák s az olvasást fárasztóvá tennék, mi a legtöbb ilyen német munkának hátrányos sajátága. De az új vállalat irodalmi szempontból is a legelőnyösebb benyomást teszi. Az első füzet egymaga csaknem kétezer cikket közöl, a munka egyetemes ismerettári jellegének megfelelően, a tudományok és ismeretek összes ágaiból. Már elő pillanatra is észrevehető, hogy a szerkesztő nem akarja az eddigi magyar vagy idegen lexikonokat egyszerűen utánozni, hanem egyrészt egész máskép, sokkal gyakorlatibb, a magyar közönségnek jobban megfelelő módon csoportosítja anyagát, másrészt pedig mindazt a közérdekű anyagot is felvette, mi az eddigi hasonló munkákból kiányzott. Azért a címszavak összeállítása is lehetőleg magyaros s nem csupa idegen szavakból áll. Ezekből is fel van véve mindaz, a mi vagy idegen tulajdonnév (a külföldi történet, irodalom, művészet, földrajz

stb. köréből), vagy pedig mint műszó vagy más idegen szó, nálunk is használatos s így felvilágosítást igényel. Kellő figyelemmel van a kézi lexikon minden téren a külföldre is, csak-hogy kellő mértéket tart az idegen anyag felhasználásában, s a hol egyáltalán lehet, itt sem feledkezik meg a magyar vonatkozásokról. De óriási haladást jelez a kézi lexikon a Magyarországot ill. tő összes tudományos és ismeretterjesztő anyag felhasználásában, s e tekintetben az olvasó nemesak a legújabb adatokat, tudományos haladásokat, irodalmi segélyforrásokra és szakmunkákra való utalást találja benne, hanem talál igen sok olyat is, mi közérdekű volta daczára eddig minden lexikonból hiányzott. Magyar népies szavak, közmondások, katonai műszavak, a sport, a vadászat kifejezései mellett az egész magyar polgárosodás visszatükröződik a munkában. Hazai történelmünk minden nevesebb alakja és eseménye föl van benne jegyezve. Igen gazdag a külföldi mellett a magyar életrajzi rész s alig van közéletünknek bármi téren ismertebb egyénisége, kinek rövid életrajza, — a mennyiben az alfabetikus sorrend engedte, — hiányzanék a füzetből. A képviselő- és főrendiház összes tagjai, a főbb bírói és közigazgatási tisztikar, a gazdasági élet kiválóbb egyéniségei, íróink és művészeink egész a legfiatalabb nemzedékig, akár a fővárosban, akár a vidéken élnek, meg lesznek a biográfiai részben találhatóak. A mi különösen a magyar irodalmat illeti, melynek ismerete, legelső föltétele a nemzeti műveltségnek, arra rendkívüli gondot fordít a lexikon. Nemesak az írók életrajzát adja, hanem kiterjeszkedik az egyes irodalmi irányok, iskolák, vállalatok, folyóiratok ismertetésére. Sőt még tovább megy, s a magyar irodalomnak összes nevezetesebb termékeit külön cikkekben sorolja fel, úgy hogy bármely fontosabb magyar irodalmi mű (költemény, regény, színmű stb.) szerzőjét, esetleg a mű keletkezésének évét s érdekesebb körülményeit azonnal megtalálhatja az olvasó. Idézet tárt is nyújt: a közhasználatban gyakrabban előforduló idézeteket magyar költőkből s írókból, továbbá a gyakoribb közmondásokat és példabeszédeket megfelelő helyen szintén elősorolja, megemlítve az idézet szerzőjét, s a művet, melyből valók. Kiváló figyelemmel van nyelvünk kincseire. Felöleli mind régibb nyelvünk, mind a népnyelv egyes sajátosabb kifejezéseit és szólásait, melyeknek jelentése és használata felől gyors és pontos tájékozást ad. De még idegen irodalmak és írók ismertetésénél sem feledkezik meg arról, hogy a magyar közönségnek készült. Ez okból a magyar vonatkozásokat, idegen művek magyar fordításait, a külföldi irodalmakra és írókra vonatkozó magyar munkákat mindenütt figyelembe veszi. Hasonló szellemben készültek a jogi, államtudományi, pénzügytani és nemzetgazdasági cikkek. Megfelelő terjedelemben vannak tárgyalva Magyarország összes földíratí viszonyai, s már mindenütt a legutólsó népszámlálás adatai használtattak fel. Meglepő gazdag és sokoldalú a természettudományok összes ágaiból vett anyag. Itt lehetőleg magyar tudósok rendszereit követi; minden állat, növény, ásvány tárgyalásánál a honi fajokat, lelhelyeket, a hazai tenyésztés és termelés módját, valamint eredményeit a legújabb adatok alapján tárgyalja. Kellő figyelemmel van a tudományok történetére általában, de különösen hazánkban stb. Kiváló becses és gazdag az új vállalatnak már első füzete technikai műszavakban, melyeket igen tanulságosan s itt is főleg hazai viszonyaink szempontjából magyaráz. A lexikon e tekintetben valósággal hézagot pótol, mert az egész ide vágó anyagot felöleli, sőt e tekintetben kiterjed a katonai ügyekre,

fegyvergyártásra, erődítményekre s az emberi munka összes többi ágaira is. A megjelent két füzetből tisztán kivehető, hogy itt komoly és közhasznos vállalat forog szóban, mely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a tudomány legújabb eredményeit igaz magyar szellemben feldolgozva, vigye be a közönség legszélesebb rétegeibe s ezzel hasznos szolgálatot tegyen az egész nemzeti polgárosodásnak. — Midőn még megemlítettük, hogy az egyes füzetek minden két hétben pontosan megjelennek, s hogy az összesen 120 nagy ívre tervelt vállalat egyes füzetéről időnként meg fogunk emlékezni: ajánljuk ez óriási munkát igénylő szép művet megérdemelt figyelembe.

Protestáns új képes naptár 1892-ik évre. Szerkesztette legifj. Szász Károly. XXXVIII. évf. Budapest. Franklin Társulat. Ára 50 kr. Gazdag tartalommal megjelent prot. családaink e régi jó barátja, e prot. naptár, mely az új évre szerkesztőt változtatott, de a ki nevének minden hatását fölhasználta arra nézve, hogy minél jobb naptárt szerkeszthesen, kitűnő irodalmi erőket csoportosítván maga köré. A gazdag tartalomból kiemeljük a következőket. A naptári rész után Ballagi Mór, Dr. Duka Tivadar, Bárány Dezső arcképe és jellemzése, Károlyi Gáspár emlékszó, majd az abrudbányai ref. templom, a budapesti ref. főgymnasium új épületének képe s részletes leírása áll. Dr. Duka Tivadart Szász Károly jellemzi. Ezekon kívül több elbeszélés, rajz, leírás és költemény találnak helyet e naptárban, melyet t. olvasóink figyelmébe a legszívesebben ajánlunk.

Megjelent Czinke István erdőbényei lelkész „A galamb és az olajfa levél” ez egyházi beszéde, melyet 1. Móz. 8. 11, 18, 20, 21 alapján a f. hó 29-én leendő százados emlékünnepelelyre írt. Meleghangú, szép beszéd, melyet készséggel ajánlunk. Ára 20 kr.

Különfélék.

Debreczeni főiskola. Érettségi pótló és javító vizsgálat tartatik a debreczeni ev. ref. főgymnasiumban 1891. december 21-én. Jelentkezni kell az ilyen szóbeli érettségi vizsgálatra decz. 20-án déli 12 óráig. — Ha netalán valaki írásbeli érettségi vizsgálatot is kívánna tenni, annak decz. 12-én köteleltsége bejelenteni a kellő bizonyítványok előmutatásával ezen szándékát. A gymn. igazgatóság.

A debreczeni egyház és Révész Bálint özvegye. A debreczeni egyház közönsége presbyteriuma által f. hó 22-én valóban fölemelő módon fejezte ki nagynevű püspök-lelkésze, boldogult Révész Bálint iránt táplált kegyeletét és háláját, a midőn özvegyének, szül. Medgyaszay Juliánna asszonynak jóvőjéről szépen gondoskodott. — A lelkészválasztás előintézkedéseire nézve véleményezéssel megbízott küldöttség javaslatára ugyanis elhatározta a presbyterium, hogy az 1892. ápr. 24-ig terjedő idő csonkaévnék tekintetvén, a megüresedett lelkészi állomás összes jövedelmei, a mely állomás lelkészi teendőit Balogh József segédlelkész látja el, azon idő alatt az özvegyet illetik; az 1892. ápr. 24-től 1893. ápr. 24-ig terjedő idő kegyeleti év lesz, az ez alatt befolyó lelkészi jövedelmek felét hasonlóképen az özvegy kapja. Azontúl pedig életfogytig 400 frt évi kegydíjban részesíti az egyház. Ezen határozatot a presbyterium Jóó István kevés szavú indítványára folytán min-

den vita nélkül és egyhangúlag hozta, ezzel is kifejezvé, mily osztatlan tiszteletben él Révész Bálint emléke hívei körében. — Ugyanesak e gyűlésen a presbyterium boldogult Révész Bálint prédikátori székének betöltését a már elrendelt püspök-választástól tette függővé, vagyis bevárja a püspök-választásra jan. 10-ikére kitűzött szavazás eredményét, miután úgy a debreczeni egyháznak, mint a tiszántúli egyházkerületnek jól felfogott érdeke azt tanácsolja, hogy a tiszántúli egyházkerület püspöke, százados traditiókhöz híven a debreczeni egyház lelképásztora legyen. Ennélfogva felkérjük a debreczeni egyházmegye esperesét, hogy a lelkészválasztás elrendelését halasztva a püspök-választás megejtése utáni időre.

Részvétnyilatkozat a beregi egyházmegyéből. B. e. püspökünk halála után folyton jönnek részint a gyászoló özvegyhez, részint az egyházker. elnökséghez a részvétnyilatkozatok. A beregi egyházmegye e f. év okt. 21-ikén tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 100-ik sz. a a következő sorokban adott b. e. püspökünk elhunyt fölötti részvétnyilatkozat kifejezést: „Esperes meghatottságtól remegő hangon, hivatalosan hozza köztudomásra azon, már mindnyájunk által mélyen és sokszorosan átértett, megmérhetlen veszteség nagyságát, mely nem csak a tiszántúli egyházkerületet s ebben a mi egyházmegyénket, de az egész hazai protestantismust is főtiszteletű és méltóságos Révész Bálint püspök és főrendiházi tag folyó évi októberhó 8-án bekövetkezett, e földről való elköltözésében sujtotta. „Az igaz ember emléke örökké áldott!” Nincs közünk lélek, mely fájdalmasan el ne borulna, nincs szív, melynek húrjain még most is bánat érzésének zokogása ne rezegne át, nincs szem, mely könnytelen maradna, midőn közgyűlésünk lélekben azon gyászravatalt állja körül, melyen a koporsó egy a hitben igaz, reményben erős, szeretetben elfogyhatatlan apostoli férfiúnak, anyaszentegyházunk bölcs kormányzói között oly annyira kiváló oszlopembernek földi részét zárja el testi látásunk elől. A midőn e szomorú jelenségnél mindnyájan gyászba öltözünk, s a megdicsőült pormaradványa helyébe elvisszük a tisztelet, hála és a szeretettől teljes ragaszkodás bánatos könyeivel megáztatott virágaiból összeállított hervadhatlan koszorút, egyszersmind szívünk, lelkünk legigazabb érzelmeitől indítatva kérjük az e földön legdrágább kincsét veszített gyászoló özvegyet, engedje meg az ő kibeszélhetetlen s emberi vigasztaló által nem is érinthető fájdalmából közgyűlésünk minden tagjának a maga részét kivenni, hogy vele együtt lélekben gyászoljunk, vele sírjunk, vele együtt kegyeletes hálával őrizzük a kivétel nélkül mindnyájunk által oly szívből szeretett és igazán tisztelt férfiú emlékét. Örök üdv az elköltözöttnek, a viszontlátás reménye világoskodjék a kesergők előtt! Kiadta Bereg Somban, 1891. évi nov. 2-án Sütő Kálmán, egyházmegyei főjegyző.”

Országos zsinatunk külföldi vendége. Dr. Mathews úr, az egyetemes presbyteri Szövetség központi titkára Londonból kelt, lapunk egyik barátjához intézett levelében tudatja, hogy a Szövetség képviselőjében decz. 4-én Budapestre érkezik országos zsinatunk meglátogatására, üdvözlésére. Budapestről le fog jönni Debreczenbe is. Örömmel, tisztelettel fogadjuk hazánkban és körünkben a kiváló egyházi férfiút.

Lelkészválasztások. Az alsó-szab. egyházmegyében fekvő t.-csegei egyházközség rendes lelkészévé Bertalan Gábor ottani hely. lelkész úr választatott meg f. hó 15-én. A buzgó ifjú lelkész általunk jól ismert komolysága teljes biztosíték előttünk arra nézve, hogy híven fogja ő legeltetni nyáját a

bit, a vallás kies mezőin. Vezérelje őt a jó Isten minden útjain; legyen áldás minden munkáján! — E héten érkezett meg hozzánk egy másik lelkészválasztásról is a tudósítás, mely valahol sokáig hevert a postán. E szerint az ér-adonyi ev. ref. egyház lelkészévé f. hó 8-ik napján közfelkiáltással J a k a b J ó z s e f gálospetri segédlelkész választatott meg. Szíves örömmel üdvözljük ezen ifjú lelkésztársunkat is lelkészi statusunk önálló tagjai közt s Istennek áldását kérjük reája.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság pártoló (évi 3 frtot fizető) tagjaira nézve az I. 3 éves (1889—91.) cyclus a f. é. decz. hó 31-ig lejárván, tisztelettel kérem a Társaság t. pártoló tagjai közül azokat, kik a jövő 1892—94. évi II. 3 éves cyclus-ra esetleg már nem kívánnak a Társaság tagjai maradni, hogy e kilépési szándékukról legkésőbb f. é. decz. 15-ig annyival is inkább értesítsék alulírottat, mert azok, a kik kilépésüket be nem jelentenék, továbbra is a Társaság tagjaiul fognak tekinteni, s reájuk nézve a tagsági kötelezettség a következő 3 évre is ki fog terjesztetni. A legkésőbb decz. 15-ig való szíves jelentkezést azért is kérem, hogy a Társaság tájékoztatva legyen a kiadványok nyomtatandó és szétküldendő példányai felől. E felhívással kapcsolatban tisztelettel kérem a tagsági díjakkal hátrálékosokat, hogy tagsági díjaikat méltóztassanak mielőbb beküldeni, hogy megkíméljék önmagukat a figyelmeztetés kellemetlenségétől s a postai megbízás útján való behajtás túlköltségeitől, a Társaságot pedig e figyelmeztetések és illetőleg postai megbízások szétküldésének és kiállításának kiadásaitól. Budapest, 1891. nov. 16. Kenessey Béla, a M. Prot. Irod. Társ. titkára.

Haláleset. Részvételt vettük és közöljük a következő gyászlevelet. „Alantírottak fájdalomtelt szívvel tudatjuk a szerető férjnek, a gondos apának, az egyház hű munkásának, Bősörményi Károly árpádi ev. ref. lelkésznek s a n. szalontai egyházmegye tanácsbírájának, élete 71-ik, boldog házassága 44-ik, lelkészsége 45 ik évében rövid szenvedés után f. évi nov. 19 én este 8 órakor történt gyászos elhunytát. A boldogult hűlt tetemei f. hó 22-én d. u. fél 3 órakor az árpádi ev. ref. templomban tartandó gyászszertartás után fognak az anyaföld pihentető kebelének átadatni. Árpád, 1891. nov. 20. Neje: öz. Bősörményi Károlyné Szántó Juliánna. Gyermekei: Lajos, Janthó Laura nejjével, Géza és Lajos gyermekeivel, Károly, Jenő fiával. Róza, Juliska, Bay József férjével és József fiával. — Az elhunyt hű lelképásztorról részletes nekrológot fogunk közölni. Most áldást kívánunk poraira, s vigasztalódást a kegyelem Atyjától a hátramaradottak bánatos szívének.

Ajánljuk olvasóink figyelmébe Dr. Csécsi Miklós makói lelkész úr jelen számunkban hirdetett imakönyvét. Nagyon méltó a megszerzésre. Valamint ajánljuk figyelembe a „Téli Ujság” lapunk ezen számához csatolt előfizetési felhívását is.

Szerk. posta. Liturgiai dolgozatok közlésére, fájdalom, nincs helyünk e szűk lapban, s így a névtelenül maradni kívánó t. lelkész úr beküldött imádságát sem közölhetjük. — R. K. Pápa. P. J. úr, kinek cikke annyira megnyerte tetszésedet, csakugyan volt miniszterelnökünk legkisebb fia mellett nevelő. — Dr. Cs. K. Budapest. Az „álló írás” tanításának érdekében a fővárosi tanácshoz intézett nagyérdékű fölterjesztést vettem, s lehetőleg már a legközelebbi két számban ki is adom. — T. L.

Sz at m á r. Ezen számban nem tudtam az érdekes történeti feljegyzésnek helyet szorítani. Decz. 5-én lát napvilágot — B. S. Sz e g e d. Ez is becsülettel bevált. Annak idején jönni fog.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat

a heves-nagykunsági ev. reform. egyházmegyébe kebelzett tiszta-roffi egyház halálozás által megürült lelkészi állomására.

Évi jövedelem: 1. Kézpénz: 400 frt o. é. 2. Egy egész telek föld, mely áll 36 hold (1200 □ öles) szántó föld és 16 hold közös legelő illetőségből; ezen egy telek földtől minden néven nevezendő adót az egyház fizeti. 3. Búza az egyháztól: 34.44 hektoliter. 4. Arpa az egyháztól: 34.44 hektoliter. 5. Nyolcz öl tűzi fa, melynek szélessége 3 lábat teszen. 6. Prédikációs halottól, ha a prédikáció a templomban tartatik: 3 frt; ha háznál tartatik: 4 frt. 7. Esketésért, mely szerdai napon a reggeli isteni tisztelet után közvetlen eszközöltetik: 2 frt. 8. Keresztelésért: 50 kr.

Ezen egyház az egyházmegye 18/1883. sz. végzésével 3-ad osztályba van sorozva.

Megjegyeztetik, hogy e javadalomnak felét — a stolarék kivételével — a kegyeleti év leteltéig, azaz 1893. ápr. 24-ig, — illetve a földnek 1893. szept. 29-ig, — elhalt lelkész özvegye fogja élvezni. A megválasztandó lelkész köteles lelkészi hivatalát 1892. ápr. 24-én elfoglalni s a heves-nagykunsági papi gyámintézetbe belépni.

A kellőleg felszerelt pályázati kérvények f. évi december 30-ig nagyf. Dorogi Lajos heves-nagykunsági esperes úrhoz — Kisujszállásra — küldendők.

Debreczen, 1891. nov. hó 25.

Kiss Áron,
h. püspök.

Hirdetés.

„Hétköznapi könyörgések templomi használatra“

ez., 7 heti imádságokat tartalmazó, díszesen kiállított imakönyvem fenmaradt kevés számú példányait, **leszállított áron: 1 frtért** bocsátom forgalomba, mely összeghez a könyv portója fejében 10 krt kérek csatolni. **Igy ez a legolcsóbb templomi imakönyv.**

A megrendeléseket kérem mielőbb hozzám eljuttatni.

Makó, 1891. nov. 17.

Csécsi Miklós,
evang. reform. lelkész.

1—3